

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Annonsnummer 2014

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 37.

Stockholm den 12 September 1912

5:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år .. kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år .. kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " .. " 3: 50 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1912, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	--	---

Likhet inför lagen.

Schweiz' nya civillag.

Allas likställdhet inför lagen hör till vår tids erkända rättsbegrepp — i teorien, i praktiken är den icke genomförd, något som kvinnorna särskildt ha en direkt kännning af. Lagen har, i alltför många fall, en bestämmelse för mannen, en för kvinnan. Och ehuru man måste erkänna, att det pågående lagstiftningsarbetet inom de skilda nationerna tenderar till en utjämning af de påtagligare orättvisorna i detta afseende, synes en full och verklig likhet inför lagen vara en ännu långt i fjärran hägrande framtidsdröm. Märklig och epokgörande är därför den nya civillag, som från och med den 1 januari i år trädte i kraft i Schweiz. I en hittills icke existerande utsträckning ha genom denna lag man och kvinna ställts vid sidan af hvarandra med samma rättigheter och samma rörelsefrihet. Eller — för att riktigare beteckna förhållandet — man har i den nya lagen icke preciserat mannens och kvinnans likställdhet, man har helt lugnt gjordt sina bestämmelser för samhällsmedlemmen, utan någon uppdelning i kön.

Med ledning af en artikel i den tyska tidningen *Neue Bahnen* lämna vi här en redogörelse för de märkligare, kvinnorna berörande paragraferna i denna Schweiz' nya civillag.

Myndig är den som fyller 21. Giftermål gör myndig(!) Äktenskapsåldern är 21 år för ynglingen, 19

för flickan. I särskildt trängande fall kan hemkantonnens råd, såsom Kungl. M:t hos oss, bevilja tillåtelse till tidigare giftermål.

Formerna för äktenskaps ingående äro samma som de förut gällande. Vid fall af inträffadt äktenskapsbrott medger lagen giftermål mellan fränskild make och den medskyldiga personen, detta i motsats till en del länders lagar, exempelvis Tyskland. I sammanhang med skilsmässa kan emellertid rätten förbjuda den fränskilde, särskildt om äktenskapsbrott varit orsaken till skilsmässan, att ingå nytt äktenskap inom tiden af ett, två till tre års förlopp.

I öfrigt har lagen ganska stränga bestämmelser i fråga om äktenskaps upplösande.

Äktenskapslagarna ha flera nya och glädjande paragrafer. Hustrun är här fullt jämställd med mannen. Det talas ej heller om mannen och hustrun, utan om de äkta makarna. Har intet äktenskapsförord gjorts, existerar egendoms gemenskap. Hustrun är berättigad att själfständigt och utan mannens tillåtelse föra en process, likaså att utöfva ett yrke. Till skydd af de anspråk hon kan ha på mannen, i fall af att han försummar hustru och barn, har en paragraf inrymts, hvilken ger förmyndarekammaren en vidtgående befogenhet att inskrida. I sådant fall kan skild egendomsrätt införas, och doma-

ren kan genom lagliga medel indrifva penningar af mannen till hustruns och barnens underhåll. Vidare kan rätten ålägga den försumliga mannens gäldenärer att helt eller delvis göra sina inbetalningar till hustrun.

Lagen angående utomäktenskapliga barns ställning är kanske den allra märkligaste ur social synpunkt sedd. Framför allt har man borttagit den bekanta paragrafen ur Code Napoléon: *La recherche de la paternité est interdite*. Men man har inte stannat härvid. Schweiz' nya civillag inrymmer förmyndarekammaren äfven i detta fall vidtgående rättigheter. Denna myndighet kan inte endast ålägga fadern till det utom äktenskap födda barnet underhållsskyldighet utan äfven, ifall han lofvat modern äktenskap eller ifall han gjort sig skyldig till våld mot henne, tvinga honom att stånds mässigt erkänna barnet, d. v. s. fadern måste legitimera sitt barn, hvarvid barnet erhåller faderns namn och inträder i alldeles samma rättigheter gent emot fadern och dennes släkt som ett inom äktenskapet födt barn. Denna paragraf lider emellertid af en inskränkning, hvilken blir till en stor orättvisa mot många utom äktenskapet födda barn. Gifna män kunna ej tvingas till legitimering af barn utanför äktenskapet, de ha inte ens rättighet till att frivilligt ge barnet den ställning, hvilken lagen annars tilldömer det i dylikt fall. Om emellertid ett sådant faderskap är bevisadt, kan rätten som godtgörelse tilldöma modern en summa penningar utöfver det underhållsbidrag hon har rätt att fordra.

En särdeles glädjande bestämmelse är det sätt, hvarpå lagen ordnar alimentationskostnaderna för utomäktenskapliga barn. Barnet har rätt till underhåll till och med sitt adertonde år. Beräkningen af summan göres efter moderns och faderns lefnadsställning. Lagen yppar till och med utsikt till en ytterligare reglering af denna sak till barnets förmån, i fall faderns ekonomiska ställning fördelaktigt förändrar sig. Barnets rätt kan icke beröras af någon sorts öfverenskommelse mellan fadern och modern, hvarvid möjligen den senare skulle gå med på att aïstå från anspråk på underhåll.

Det är som af det anförda framgår en ny och i stort sedt fördomsfri uppfattning, som ligger till grund för den nu ikraftträdde schweiziska civillagen. Med ganska oförevillad syn har man tagit fasta på uppgiften att skipa lika rätt åt alla. Den schweiziska kvinnans ställning har härigenom blifvit i mångt och mycket förbättrad, om äfven områden återstå, där mera vidtgående reformer krävas. Schweiz är att lyckönska till att ha fått en lag som det synes så byggd på verklig rättfärdighetsgrund.

Våga vi hoppas på, att den hos oss pågående lagrevisionen resulterar i ett i lika mån rättfärdigt klagörande af allas — kvinnors som mäns — likhet inför lagen?

Amerikanska frihetskämpar.

Som en röd tråd går kampen för frihet genom mänskornas historia. Den har kämpats på slagfälten, i andarnas kraftmätningar, i fåligt och oförtröttadt motstånd mot orätt och öfvergrepp. Hjältar och martyrer ha framträdt och fallit i striden, med stridens glans kring sina namn. Knappast nämnda, för det mesta glömda, ha tusenden kämpat samma strid i tysthet. Beleda och misskända ha ännu andra kämpat den, utan att de, som stodo dem emot, ens förstätt, att det var detta kampen gällde. Så har det varit beställt med kvinnornas frihetskamp.

En liten bok, som förliden höst kom ut i Chicago, *The woman movement in America* af Belle Squire, är ett af dokumenten om huru kvinnornas kamp för frihet sträckt sig genom tiderna. Från de första kvinnorna i den Nya Världen, som — själfva omedvetna om det slag de slog för en stor, samhällsförändrande idé — för egen räkning kräfd och togo rörelsefrihet och själfständig tillvaro, fram till våra dagars organiserade kvinnorörelse, som helt och hållet är en frihetsrörelse, äfven om de många små striderna om rent praktiska mål understundom skymma bort dess stora och djupa betydelse.

Belle Squires bok har sitt särskilda intresse genom att den går tillbaka så långt som amerikansk civilisations historia går till de dagar, då Mayflower förde de första kolonisterna öfver till Amerikas jord och de första engelska kolonierna där började byggas upp. Vi se män och kvinnor arbeta sida vid sida, i faror och umbäranden af alla slag, i kamp mot vilddjur, i strid med rödsinnen. Kvinnorna möttes ej af de mindre svårigheterna, de fingo fullt ut taga sin del med männen. I detta voro de helt jämnställda. Men öfver till den Nya Världen hade gamla fördomar, gamla uppfattningar och seder följt med, och det nya samhället gaf inte sina kvinnor den frihet, som alla dess medlemmar med lika rätt kunde göra räkning på.

Anne Hutchinson är det första namnet, som möter oss bland *The first heroines of a new world*, såsom förf. i kapitelrubriken benämner dessa modiga, kämpande kvinnor från koloniernas äldsta dagar. Hon hade puritanens starka och brinnande tro, men hon hade icke den puritanska kvinnans vanliga lyssnande stillhet. Hon hade ett behof af att tala ut sin tro, och redan på öfverresan till det nya landet tog hon för vana att samla kvinnorna omkring sig och predika för dem. När hon äntligen hade kommit i sitt nya hem, samlade hon sina kvinnliga vänner där två gånger i veckan och fortsatte att predika. Hön var en verkligt stor talare, och man började att trängas omkring henne för att få höra, och icke endast kvinnor, äfven män infunno sig bland åhörarna. Kanske hade hon ej mött något motstånd om hennes gäfvor hade varit mindre, nu

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
 genom att gynna dess annonsörer

började man jämföra henne med de manliga talarna i samfundet, och då detta ej utföll till hennes nackdel hvad innehåll och utförande beträffade, fanns det män som förargade sig öfver det intrång de ansågo henne göra på deras område, och så kom motståndet och förföljelsen. Hon förbjöds att tala. Paulus' kvinnan tige i församlingen togs naturligtvis fram som skäl för förbudet. Anne Hutchinson svarade med att citera Titus, som säger att de äldre kvinnorna skola lära de yngre. Man svarade henne att aposteln endast menat att detta kunde ske vid särskilda, privata tillfällen, och att därmed icke kunde menas utlysta sammankomster. Anne Hutchinson ville att man skulle nämna ett direkt förbud mot detta i skriften, allt kunde ju på denna tid afgöras med ett bibeluttalande, men rådet, inför hvilket hon var stämd, svarade att det själfv förbjöde hennes uppträdande. Det slutade med att Anne Hutchinson utvisades från kolonien Massachusetts, man fann utvägar att påvisa att hon ej var renlärig.

Med Anne Hutchinson följde, utom hennes familj, hon var gift och moder till många barn, hennes vän Mary Dyer. Äfven hon ville ha frihet att tala om det, som fyllde hennes själ. Såväl Mistress Hutchinson som Mary Dyer gick en tragisk död till mötes. Efter sin makes frånfälle flyttade Anne Hutchinson till en utkant af kolonien Manhattan, här blef hennes hem öfverfallet af indianer, hon själf och alla hennes, med undantag af ett barn, dödade. Mary Dyer som öfvergått till kväkarna, troligen därför att dessa bevilja kvinnorna frihet att predika, blef hängd för sin övertygelse och sin tro, hvilken ej heller tyckes varit fullt ortodox.

En mindre tragisk historia är Margaret Brents, och ett märkvärdigt modernt moment framvisar denna. Man skulle med full rätt kunna kalla henne för den första suffragisten och en den mest ifriga kvinnoaktiv kvinna. I själfva verket var hon helt enkelt en stark, dugande kvinna, som kände sin förmåga att härska och råda och som inte ville veta af någon inskränkning häri.

Man vet inte mycket om Margaret Brents ställning, endast att hon anlände till Maryland i sällskap med en syster, bröder och tjänare. Emellertid tyckes hon på något vis varit nära lierad med Marylands första guvernör, Leonard Calvert, ty vid dennes död 1647 befanns det att Mistress Brent utsetts till hans arftagare och till ensam utredningsman i boet. Hon skulle "taga allt och stå för allt", som det helt kort uttrycktes. Detta tyckes hon också sökt uppfylla efter bokstafven.

Hon icke endast tog besittning af hela hans egen- dom utan insatte sig själf helt lugnt i hans ställning såsom hans äldre broders, lord Baltimores, befullmäktigade ombud, hvilket ägde att uppbära räntor och afkastning af hela Maryland, lordens personliga egendom, något som lord Calvert förut lagenligt gjort. Då saken på sina håll diskuterades, skyndade hon sig att få laglig auktorisation, hvilket genast beviljades henne,

till att märka utan att lord Baltimore blef tillfrågad. Själf tycks hon funnit denna formalitet helt öfverflödig. Vidare begärde hon säte och stämma i generalförsamlingen efter Leonard Calvert, men nöjde sig ej med en röst, utan förklarade sig ha rätt till två, en efter lord Calvert och en som lord Baltimores befullmäktige.

Marylands styrande män tyckes till att börja med ha blifvit så öfverrumplade genom hennes snabba och bestämda uppträdande, att de gingo med på allt, men så kom det vredgade skrivelser från lord Baltimore, som ej gillade den gång affärens tagit och som begärde att generalförsamlingen ej skulle erkänna henne som hans ombud. Så stort inflytande hade emellertid Margaret Brent och en sådan ställning hade hon förskaffat sig, att församlingen visserligen afslog hennes begäran om plats i densamma och äfvenså hennes kraf på rösträtt, men ej tillät lord Baltimore att på något sätt komma henne till lifs utan skref till lorden och sade honom, att han kunde skatta sig lycklig att ha ett sådant ombud som Mistress Brent.

När Amerika kommit så långt, att det skulle få sin konstitution, och striden stod om i hvilken utsträckning frihetens princip skulle tillämpas, trädde en kvinna fram, Abigail Smith Adams — hustru till John Adams, senare Förenta staternas president — och häfdade för kvinnornas räkning krafvet på frihet och själfständighet. Halft på skämt, halft på allvar, hotade hon sin man, hvilken var medlem af den kongress, som antog själfständighetsförklaringen, att hon skulle anstifta uppror bland kvinnorna, om deras rättigheter inte bevakades i den nya konstitutionen.

Men Amerikas män, som voro så ömtåliga om sin egen frihet, glömde vid detta tillfälle bort kvinnorna.

Amerika är som bekant det land där den organiserade kvinnorörelsen uppstod, och det är från Amerika kvinnorna i andra länder fått impulsen till sammanslutning, det viktiga villkoret för att lyckas. Belle Squires bok går öfver från skildringen af de enstaka, för rättigheter kämpande kvinnorna till skildringen af den organiserade kvinnorörelsens historia i Amerika. Här möta oss de kända, uppburna namnen af pionjärerna i kvinnoaktivitet, Lucretia Mott, Elizabeth Cady Stanton, Lucy Stone, Sarah Pugh, m. fl. Och framför allt Susan B. Anthony. Som en främmande vandringsstjärna, med ett oroligt, flammande sken, lyser Victoria Woodhulls bild emot oss. Hennes plötsliga, meteorlika framträdande, uppseendeväckande och dramatiskt som det var, hör till de mindre kända momenten i den amerikanska kvinnorörelsens historia. Förklaringen måste ligga i att man rent af varit rädd för att nämna hennes namn. En kvinna, hvars rykte trasats sönder, som gång på gång anklagats för saker som mänskorna, om ock fariseiskt rättfärdiga och utan verklig pröfning dömande, vända sig bort ifrån, blir något som ej många våga kläda skott för. Det torde dock kunna begäras, att äfven det strängt sededömande Amerika undersökte i hvad

mån samhället hade rätt att falla öfver Victoria Woodhull. Hennes fullkomliga oräddhet, hennes lugnt uttalade afsikt att afslöja icke endast rutenheten i samhällsförhållandena utan äfven bestämda, uppgifna personers korrption och dålighet, hennes för de maktägande obehagliga sätt att peka på sociala missförhållanden, allt gjorde sitt till för att äfventyra hennes ställning. Den som är farlig, måste ju oskadliggöras — till hvad pris som helst. Det finns då ett sätt, som ligger mycket nära till hands och som är ganska osvikligt i synnerhet när det gäller en kvinna, — att anfalla hennes person och kasta skugga på hennes personliga förhållanden. Detta lyckades också fullkomligt hvad Victoria Woodhull beträffar.

Det är icke afsikten att här söka rehabilitera Victoria Woodhull ur vanlig social synpunkt. Om hennes person och hennes privata förhållanden saknar jag tillräckliga källor för att göra ett bestämdt uttalande — det vore ej heller af någon vikt att göra det — men vid läsningen af Victoria Claflin Woodhulls historia framställer sig oundvikligen tanken på huru värnlöst kvinnorna äro utlämnade åt ett grymt eller i bästa fall tanklöst samhälles dom. Hon, som talade glödande ord om att det ej får finnas en moral för män och en för kvinnor, som begärde att den prostituerade kvinnan skulle ställas lika med männen, som begagna sig af henne, som anföll kyrkan — men aldrig religionen —, som diskuterade regeringens åtgärder, lagens paragrafer, politik och finanser som en tränad statsman, hon måste fällas, och hon svärtades ned i pressen, hon fördömdes från predikstolarna, förföljdes af lagen. Det kunde vara i hämnd och af självbevarelseinstinkt från deras sida, som blifvit anfallna af henne. Visst är att Elizabeth Cady Stanton offentligen har tagit hennes försvar. "Hon skall en gång bli lika berömd som hon nu nedsvärtats af förblindade och feiga män och kvinnor", skrifver hon och tillägger, att Victoria Woodhulls namn en gång skall få sin gifna plats som befriaren i kvinnorörelsens minnesböcker.

Hon spridde bestörtning och uppror inom kvinnornas eget led. Susan B. Anthony själf drog sig undan från henne, mest kanske skrämmd af det öfverdådigt dristiga hos henne, af att hon gick så bröstgänges till strids. Till en tid måste Miss Anthony emellertid finna sig i att hennes egna närmaste öfvergåfvo henne och flockade sig kring Victoria Woodhull. Det stod också i början en framgångens gloria omkring henne. Vacker, rik, omtalad inom finansvärlden som något underbart — hon och hennes syster hade startat ett stort, framgångsrikt bank- och mäklareföretag i New-York — var hennes namn i allas mun. När hon så plötsligt kastade sig in i rösträttsrörelsen, på egen hand framförde det uppseendeväckande påståendet att Amerikas kvinnor i själfva verket ägde rösträtt enligt fjortonde och femtonde amendmentet till konstitutionen och i ett memorial begärde af kongressen en *Declaratory Law*, som skulle fastslå denna kvinnornas rättighet, koncentrerade sig allt som fanns af

intresse för kvinnornas sak kring henne. Ännu mera uppseende väckte hon, när hon sedan ställde upp sig själf som kandidat vid presidentvalet 1872. Tillsammans med sin syster gaf hon ut *The Woodhull and Claflin Weekly*, en veckotidning, som ifrån början var en stor succès — den gick ut i en upplaga af 50,000 ex. — och hvori hennes kandidatur naturligtvis stöddes. Men det var också i den tidningen, som hon gick till storms mot bestående missförhållanden på det fullkomligt kompromisslösa sätt, som inte skulle komma att förlåtas henne. Hon föll, ännu i fallet kämpande; från plats till plats drog hon omkring, medan åtal och häktningar lurade på henne, och talade i flammande ord öfver samhällsordförarna, om kvinnorna, som lagen intet skyddade och inte gaf rätt. Hennes bankföretag ramlade, då hon inte längre hade anseende och därigenom kredit, likaså gick det utför med tidningen, hennes förmögenhet uppslukades och hon förlorade hela sin sociala ställning. Sjukdom bröt hennes hälsa, om ock ej hennes ande, och till sist måste hon söka ro i främmande land efter sin stormiga färd.

Huru än en verkligt oväldig dom öfver Victoria Woodhull en gång kommer att utfalla, ett är visst, likt den orädde läkaren, som när sådant kräfvades vet att begagna knifven, satte hon den på samhällets kräftbölder, och hon öppnade nya vägar för den amerikanska kvinnorörelsen.

Händelsernas yttre gång gaf emellertid Susan Anthony rätt i den afvisande ställning hon intagit mot Victoria Woodhull. När denna var bruten och borta, samlade Miss Anthony de kämpande krafterna kring sig. Det är dock inte så lätt att afgöra hvem af de två, som hade rätt i fråga om den utgångspunkt, från hvilken rösträttskampen skulle föras. Victoria Woodhull höll på, att kvinnorna enligt konstitutionen redan ägde de politiska rättigheterna, det gällde endast att få dem erkända och fastslagna. Susan Anthony begärde, att de nu skulle beviljas kvinnorna. Hvem vet om möjligen den väg Victoria Woodhull ville slå in på varit den kortare? — Huru därmed nu var, hon gick under i striden, och kampen fördes vidare af andra, öfver hennes brutna lif.

* * *

Kortfattad som Belle Squires bok är, ger den en god om ock hastig konturteckning af de amerikanska kvinnor, hvilka först trädde fram som kämpar i ledet för allmän och lika frihet för mänskorna, oberoende af om det är man eller kvinna. Den är värd att läsas, och de bifogade porträtten, i synnerhet de mera okända och ej förut sedda, äro af stort intresse. Amerika förtjänar vår särskilda uppmärksamhet. Långt innan andra länders kvinnor fattat styrkan och betydelsen af att ena sig i solidarisk sammanslutning, stodo de amerikanska pionjärerna redan i slutet trupp midt uppe i striden. Vi, som se tillbaka, kunna också öfverskåda hvad de verkligen uträttat och oförbehållsamt ge dem vår tacksamhet. Icke alltid kunde upp-

Allm. Pensionsförsäkringsbolaget, Stockholm,

meddelar till särdeles billiga premier:
Lif-, Blandade Lif- & Kapital- samt Barnförsäkringar
Liberala invaliditetsbestämmelser.

Bolaget ansvarade den 31 dec. 1911 för en lifförsäkringssumma af
39,650,951 kronor.

ASTRID AHLSTRÖM & C:o.

MODEAFFÄR

18 SMÅLANDSGATAN 18, Stockholm. (Vid Norrmalmstorg.)

Rekommenderas.

fattningen vara lika oförevillad. Nyheten i deras framträdande förvirrade till att börja med äfven dem, som annars helt gripits af insikten om att kvinnornas förhållanden måste omdanas. Så skrifer Fredrika Bremer, som vi se visserligen i stort gillande men dock med en viss inskränkning i erkännandet, under sin resa i Amerika 1851 om de Conventions of rights of women, som då sedan några år tillbaka hållits i de norra staterna: "Bravaden i dessa är ett öfvergående moment, som af sig själf skall af falla, när fulländningen kommer. Många djupgående och sanna tankar blefvo uttalade i den senaste konventionen, som förlidet år hölls i Massachusetts och som besöktes af tusentals både fruntimmer och män; förträffliga tal höllos värdigt och vackert af flera utmärkta talarinnor." Vi veta huru omdömena om dessa talarinnor läto från de håll, där man icke fattade, och icke ville fatta, den stora innebörden af deras sträfvanden. Begabberi och förföljelse blef deras lott, deras väg var tung och bitter. Dock fanns det äfven då, i detta tidiga skede af kvinnorörelsens historia, icke endast framsynta och vakna kvinnor, som förstodo hvad deras kämpande systrar gjorde för dem, utan också män, som sågo en framtidsstat af verkligt fria män och kvinnor hägra för sig. Så sjöng Walt Whitman:

Where women walk in public processions in the streets,
the same as the men,
Where they enter the public assembly and take places
the same as the men;
Where the city of the faithfulest friends stands;
Where the city of the cleanliness of the sexes stands;
Where the city of the healthiest fathers stands;
Where the city of the best-bodied mothers stands,
There the great city stands.

Skaldens blick går in i framtiden, hans kall är att sjunga in framtiden. Amerikas stora skald siade om en framtidsstat, där full frihet rådde bland mänskorna, där män och kvinnor i verkligheten gingo bredvid hvarandra. Mera än ett halft sekel har gått sedan dess. Ännu är det i framtiden, som synen hägrar.

Ellen Kleman.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata alla intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Kvinnorna och presidentvalet i Förenta Staterna. Folkräkningsbyrån i Washington har, med stöd af senaste folkräkningen i april 1910, offentliggjort en öfersikt af antalet röstberättigade kvinnor i de stater, där kvinnorna äga rösträtt, som bekant nu sex: Kalifornien, Colorado, Idaho, Utah, Washington och Wyoming. Antalet uppgick till 1,346,925, hvaraf 654,784, eller 48,6 procent, voro infödda hvita, 333,925 eller 25 proc. hvita kvinnor, födda af utlänningar, 327,682 invandrade hvita kvinnor, 13,488 negresser och 17,046 indiankvinnor och asiatiska kvinnor.

"Time's" korrespondent i New-York förklarar, att det icke kan vara något tvifvel om, att kvinnornas röster komma att inverka på presidentvalet i de sex staterna. De tre presidentkandidaterna Taft, Roosevelt och Woodrow Wilson försöka också vinna kvinnornas röster och hafva insatt kvinnor som medlemmar i sina respektive agitationskommittéer.

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Hela Stockholm.** Af *Beyron Carlsson*. Häft. 20—23. — 97 sätt att tillaga svamp. Sammanställda af *D. F.*

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Gamla Stockholm.** Anteckningar ur tryckta och otryckta källor, framletade, samlade och utgifna af *Claes Lundin* och *August Strindberg*. Tredje oförändrade upplagan. Häft. 4—5. — **Illustrerad svensk litteraturhistoria.** Af *Henrik Schück* och *Karl Warburg*. Ny fullständigt omarbetad och tillökad upplaga. Andra delen. Häft. 7.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Sveriges handelsintressen i ryska riket.** Af *Ida Bäckman*.

"SPLENDID"

**BÄSTA
PASSFORM**

Kr. 4:25 @ 7:50

**AKTIEBOLAGET
NORDISKA KOMPANIET
STUREPLAN.**

Joh. Lundström & C:o A.-B.
Kungl. Hofleverantör.

1:ma Maskinkrossad Anthracit
Hushållskol, Cokes, Brikettter.
Allm. Tel. 2288, 2249. Riks-Tel. 427, 9427.
Kontor: Skeppsbron 18.

DAGNYS LÄSARE
böra gynna
DAGNYS ANNONSÖRER

Några bref från Fredrika Bremer.*

(Hittills otryckta.)

Meddelade af *Lotten Dahlgren*.

Fredrika Bremer som brefskrifverska är världsberömd. Hennes alltjämt som öfverträffade ansedda reseskildringar från Nya och Gamla världen äro ju affattade i brefform och till stor del byggda på verkliga bref. Till evärdelig nytta för kannedomen af Fredrikas inre och yttre lif ha stora mängder af hennes bref blifvit bevarade åt eftervärlden och nya sådana komma ännu i dagen. Visserligen äro ej alla dessa lika märkliga, men de ha ett gemensamt drag, äfven då formen är något vårdslösad och innehållet skenbart alldagligt: de afspegla brefskrifverskans egen personlighet på det mest levande och karaktäristiska sätt. Så förnekar sig ej heller i de jämförelsevis enkla hittills otryckta skrivelser, som härmed framläggas, den till själen rika, till hjärtat så varma människa, som — vare det sagdt till vår tids beröm — vi allt mer lära älska, vörda och uppskatta.

Brefven äro ställda till en af Fredrikas många vänner, fru Ulla Linnell f. Lövenstedt — svärmoder till fru Fredrika Linnell i dennas andra gifte —, en intelligent och intagande kvinna, hvilken hälften som fosterdotter hälften som lärarinna tillbragt sin ungdom i skalden Franzéns hem. Antagligen var det där bekantskapen med Fredrika Bremer ingåtts, en bekantskap som fortsatts sedan fru Linnell, efter sin mans, kontrollören vid tullverket C. Ch. Linnells död (1830), afflyttat till Hedemora såsom värdinna och husföreståndarinna i lagman Calerholms hus. Fru Linnell hade sommaren 1844 tillika med Fahlcrantz varit Fredrikas kamrat under hennes resa i Dalarne, och som vi se af brefven, är denna mycket angelägen att tillförsäkra sig samma goda resällskap under sin för sommaren 1847 planerade resa i Norrland. Såsom norrländska ägde dessutom fru Ulla — af sin illystra väninna än titulerad med smeknamnet "kamrat", än "Cherubim" — de bästa förutsättningar att väl fylla sin plats som ciceron på en "midsommarresa"*** till midnattssolens land.

Fredrika Bremer till Ulla Linnell.

Årsta d. 27 Juni 1846.

Min lilla snälla kamrat!

Min goda söta Ulla!

Hänger det ihop med någonting troligt, någonting försvarligt, någonting rimligt, någonting förnuftigt att jag, som så ofta tänker på dig, så gerna vill tala vid dig, höra om dig, som hela vintern ämnat skriva till dig, ännu icke skrivit till dig och ännu ingenting hört

* Brefven tillhöra fru Hilma Svedbom, med hvilken godhetsfulla tillstånd de här för första gången offentliggöras.

** "Midsommarresan. En vallfart", är titeln på den bok, som blef frukten af Norrlandsfärden.

från dig utom genom andra, på lång omväg, och ingenting med besked?!!! Nej, visst icke! Det kan hvarken förklaras eller försvaras. Nu skriver jag, nu frågar jag, nu då jag — — ej kan få svar förrän — i höst, om vi lefva. En orimlighet till! Söta Ulla jag kan dock icke hjälpa det. Jag måste ändå nu säga dig hur mina tankar besökt dig, och hur mitt minne omfamnar och tackar dig och hur gerna jag ville veta något närmare om dig och ditt befinnande.

Till min ursäkt för detta bråstörtade och om svar hopplösa bref måste jag dock anföra, att en utrikes resa ämnad att företagas först i höst nu kommit mig öfver hufvudet, och att i stället att ha hela sommaren att skriva bref på till Hedemora så finner jag mig, till min förskräckelse nu blott ha tre dagar för mig innan jag går om bord på Gauthiod för att med min Mor och syster afgå till Tyskland och der vid Rhenstranden med Agathe begagna ett Gräfenbergiskt bad. Det är Huss, (näst vår Herre allsmächtig i Svea land) som beställt om detta. Som befallningen afser Agathes hälsa lyder jag utan att knysta så gerna jag än, för min del, stadnade här. Denna planförändring för vår resa försiggick för få dagar sedan och jag helt perplex grep mig an och började sätta i ordning mina angelägenheter i Sverige. Hjertats kommo i första rummet, och fastän jag nu ej hinner få svar från dig så ber jag så vackert: söta Ulla, i höst när jag kommer hem — i slutet af September — låt mig då i mitt hem finna ett litet bref från dig som säger mig hvad jag gerna vill veta! Mycket jag ock ha att säga, att berätta dig, men — — det är svårt att komma sig före att börja, och börjar jag en gång så torde jag aldrig sluta! Kommer du till Stockholm något nästa vinter? Söta Ulla, hvad det skulle kännas roligt. Gud signe min söta snälla kära Ulla och låte henne vara god på hennes

innerligt tillgifna

Fredrika.

Hälsa din präktiga Lagman Thorgny i vörndnad från mig.

Min egen goda, snälla Ulla!

Här sitter jag både flat och glad vis-à-vis ditt bref af d. 1 Mars. Glad (och rörd med) för det du skrivit till mig så innerligen snällt; och flat emedan jag ser af ditt bref, att du tycker om att få bref, att du önskat bref af undertecknad. Söta Ulla! Hade jag verkligen trott det, huru gerna hade jag ej skrivit flera gånger! Men jag har gått med en inrotad tro att brevexling alls icke var din sak, — och medgif att du har, på ett tyst sätt, gjort allt hvad du kunnat för att öfvertyga mig derom! — —

Jag hade dock nu, före islossningen, säkert brutit isen och brusat ut öfver dig, som en storm med förebräelser

och frågor om icke ditt bref afvändt den. Nu, så hjertligen och innerligen tack, min söta Ulla, för detta bref, der jag ser dig sjelf så helt och hållet, och som jag gerna kan bränna opp (ehuru det är onödigt) emedan jag har det så väl uti mig, der det också är bäst i behåll och bäst gömdt. Och nu — hvad det vore roligt att vara med dig och nyttja mun i stället för pennan! . . . Och hade jag ej mitt hem, och der, de kära mina, så skulle jag bedja dig att vi skulle sätta hus tillsammans, och då skulle du se huru jag också kan hålla af, och vara lycklig med en menniska som jag håller af och hvars hela väsen är mig behagligt i allo. Ja, jag skulle riktigt lägga an på att enlevera dig ifrån Lagman. Men nu, — för närvarande vill mitt öde icke detta. Men hade jag icke de mina och vore med dem, så ville jag vara med Ulla.

Är det sannt Ulla, att du kommer till Stockholm i vår? Och kommer du då för längre tid? — Tänk om vi ännu kunde göra den der Norrlandsresan tillsammans, och se Midsommarnattssolen och Franzén! Den resan ligger mig alltjemt i hågen, och jag tror bestämt att den blir af en gång. Och då Ulla, skulle vi språka om så mycket, mycket. Jag tänker mig den resan mycket roligare än alla konstresor i verlden i konstuppfyllda länder, och med dig i de der små fattiga kuststäderna på vägen skulle jag just ha kalas. Men ensamma skulle vi två vara, högst en betjent med, men ingen "Magnificens"!*

Jag har genomlevvat mycket sedan jag sist såg dig; en del af den sort, som måste tigas med till domedag, en del af den som vore roligt meddela, och till denna hör Capittlet om resan. Denna var mera intressant i minnet än rolig medan den räckte. Agathe var mycket sjuk på utresan, och lifvet vid badet, då vi ändtligen kommo dit, var alltför strapserande, i synnerhet för kroppen. Men Tyskland är just nu ett i hög grad intressant land att vistas uti, ty det andliga lifvet är i full jäsning; religion och politik äro öfverallt talämnena och man får höra alla nuancer af tro och otro och vantro; och de mest motsatta öfvertygelser i alla ämnen; och allt yttras öppet; första eller andra gången som man talade vid en person (särdeles om han var af det manliga könet) så fick man hans tros eller otros bekännelse, hans lefnadsåsigt att höra. Badet der vi voro (Marienberg) ligger midt i det stora rikatsholska Tyskland (vid Rhen), och der — som barmhertigt syster, i sjelfvillig fattigdom, och verksamhet för de sjuka och vanlottade, träffade jag den lyckligaste menniska jag ännu träffat på jorden, äfvensom en af de behagligaste till utseende och sätt att vara. Hon var en förmögen fröken från Hamburg, omkr. 30 år gammal, mycket omtyckt och fjäsad i verlden, och som lemnat allt för att du vet!

Men om henne och mycket annat ville jag helst muntligen tala, ville tala om huru jag också tillbad på knä i Bonnhofens kyrka, och huru jag åt surmjölk i värds-huset der bredvid med muntra vänner särdeles en morgon då vi alla föreställde berg, voro der som berg, och

* Anspelat på Fahlcrantz, hvilken utgjort en af sällskapet under resan i Dalarne.

talade enligt våra berg-karakterer. Åreskutan från Sverge hade blott den olägenheten bland Rhen-bergen att ingen kunde rätt uttala och komma ihåg dess namn, så att det måste utbytas mot ett tyskt bergsnamn. Det var ett litet barnsligt gladt upptåg, som du bordt vara med om liksom att se folklifvet (det Katholska) vid Bonnhofens kyrka, på Rhenstranden m. m.

Men Ulla, när skola vi tala om allt detta och när skall jag få höra af dig om åtskilligt som — — —?

Det har varit påtänkt att vi i vår skulle resa till Bie för att Agathe der skulle kunna fortfara med den, förliden höst, vid Marienberg begynta vattenkuren, — som säkert är mycket passande för henne; — emedertid är hon nu mycket frisk och rask, så jag vet icke om den resan blir af. Skulle den icke bli af, — säg, söta Ulla, skulle du ha tid och håg till en Norrlandsresa med mig antingen från Stockholm med Ångfartyget som afgår dit opp för Midsommar-resande, eller ock från hvilken kuststad du ville, der jag på vägen härifrån kunde möta dig? Jag tror icke att resan, med besöket hos Franzén, skulle räcka öfver 14 dagar. Hvad säger du? Skulle resan till Bie bli utaf så får jag troligen låf att följa med min lilla syster, och då — — men gerna ville jag i alla fall nu veta hur du är disponerad för norrlandsfärden.

Denna vinter ha vi tillbringat helt och hållet på Årsta. Blott en och annan gång har jag varit i Stockholm på några dagar, och då sett folk, haft små soiréer och varit sällskaplig. I öfrigt är vår landtliga enslighet mig mycket kär. Mycken oro, och sinnesrörelser af många slag har jag haft under dessa två sista år, men sedan en tid har ett djupt lugn kommit öfver mig, något himmels, något jordens, och — varmt tacksam är jag derfor. Lugnt och behagligt är äfven vårt enformiga lif här. Agathe, frisk och snäll, är mig ett kärt sällskap som jag alltid gerna talar för och med. Min Mor är huld och glädlig. Om aftnarne äro vi alltid tillsammans i vårt blå vinterförmak, der vi då läsa högt, något lättsmält, den ena afton jag, den andra afton Agathe, medan Mamma lägger patience och hör på, och — nickar litet ibland. När klockan slår 10 i tornet bryta vi opp, gå till hvila och — söt smakar sömnen i det fridfulla hemmet.

Men hvarför säger min egen Ulla, att jag är så mycket god? Ack! Vore jag verkligen god, då vore jag lugnare och lyckligare. Men det är just häruti, som det felar mycket. Men hvem är god nu på jorden? Den gode är död, Balder är död, och sen dess är allt ofullkomligt i verlden. — — —

Fahlcrantz lever och mår väl och är verksam i sina kyrkliga arbeten; jag hade nyss bref och skrift från honom.

Fabian Wrede* är gift och med en vacker god och renhertad, pligtälskande qvinna, — icke intressant som sällskapsmenniska, icke egentligen intagande, men förträfflig innom hus, enkel, anspråkslös, duglig och mycket bra, i synnerhet för honom, det är jag öfvertygad om, samt att detta giftermål var och är viktigt för hans lefnads lycka.

* Fabian Wrede, Fr. Bremers kusin, gift med Aurore de Geer.

Tacka Lagman, min söta Ulla för sin vänliga hälsning både på prosa och vers; jag fruktar, att jag ej kan komma till höbergning vidare, utan först till hösten i — en stor tryckt lunta* — den största jag skrivit, men ock troligen den sista af denna art. Den får du låf att tycka om, Ulla. Om Lagman gör det? jag betvivlar. Tacksam förblir jag i alla fall för hans godhet.

Såg du gubben Arndt på Kumla** någon gång? Jag såg honom nu vid Rhen. Han sjöng ännu Franzéns visor med hänförelse och talte svenska, och om Sverge med värma.

Din
innerligt tillgifna
Fredrika.

Du säger mig ju något om Norrländska resan Ulla lilla?!

Årsta d. 7 mars 1847.

*
[Våren 1847.]

Det går, det går! Min söta snälla Ulla, det går för fulla segel och strykande vind, nu sen du äfven är för det! Jag har väntat med att skriva, till dess jag klart såg huru det skulle gå. Först med Bie eller Augustenbadsresan, som vi tänkt på hela vintern. Men ju närmare våren kom, ju mer vände sig Agathen mot den resan, och dertill har nu kommit, som slutpunkt för den — åtminstone denna vår — att Badinrättningen icke blir rätt i ordning förrän till Midsommar, men då är för sent för oss, och — summa summarum: den resan är uppskjuten till hösten. När jag såg hur det blef härmed, särdeles in n o m min lilla syster, kröp jag fram med min Norrlands-resa, som varmt applåderades af den snälla lilla system, särdeles för "mitt sällskaps skull"; och för att jag ändå "aldrig skulle få ro i minom själ, förrän jag sett Midnattssolen" m. m. Kom så ett bref från Gubben Franzén (för hvilken jag litet glunkat om våra planer), ett bref så snällt och hjertligt och som så varmt bad oss välkomna till Säträ [Säbrå] prestgård, der han bor om sommaren; och nu rykte jag fram med saken för min fru Moder — som alltid har en liten munter kärlek till små ekipeer — och mötte här en sådan medvind, så — nu var ej att krusa med saken mer, särdeles, som din epistel kom i det samma med annonce om en månads permission!!! Jag tar då för gifvet, min söta Ulla, att vi fara till våra solar, och tänker ställa allt derefter. Men ett måste du tillåta mig, och det är att bjuda dig på denna lilla lustfärd, och att bestå det materiella dertill. Tänk på dina barn! och tänk att jag har inga sådana, och räknar som bästa glädjen af resan den att få färdas med dig. Norrländska fartygen skola vara brä och bekvämt inrättade, och turen räcker ej mer än högst fjorton dagar. Det fartyg, som enkom far dit upp för Midnattssolvallfärdare far — tror jag d. 16 Juni.

Men, min lilla Kamrat, om du är med derom,

* Romanen »Syskonlif».

** Kumla var som bekant Franzéns pastorat åren 1810—1824.

så tänker jag att vi ta oss en litet längre tid, åtminstone en veckas tid till, för att vara hos Franzén, och göra en liten utfärd innom Ångermanland till en nejd der man skall finna "förvånande Naturskönheter" skriver Franzén. Kommer nu an på om vi skola ta oss denna vecka på denna sida eller på andra sidan om Midsommar. Säg mig ett ord om hvad som passar dig bäst. Mig vore det kärt att ta denna excursion på sednare tiden, ty min syster Charlotte från Skåne med sitt Råd kommer hit till början af Juni och gerna ville jag vara någon tid här med dem. I slutet af Maj far jag väl in till staden och får då kanske drabba tillsammans med dig.

Söta Ulla! Mätte vi blott få vackert väder, och denna lilla tur skall bli mig så hjertans rolig, och som jag hoppas det, för dig också. När jag fått svar från dig så tar jag ju förr dess hellre, platser för oss på fartyget för att få dem goda, och för resten håller jag resan hemlig för Allmänheten — tills vidare. Två fruntimmer tillsammans är det allra behändigaste resällskap jag vet! När jag rest så, har det alltid gått bra, alltid varit vackert väder, och alltid roligt.

Geijer är död Ulla! Dog så lätt och lugnt och godt, och så i rättan tid, som det tycks för Menniskoögon. Väl honom! . . .

Franzén följer väl snart. Roligt att få se honom än en gång dessförinnan.

Adiö lilla kamraten min! Hejsa! hopsa! Till Midnattssolen i Lappland; vi skola dricka dess skål i samma glas!

Din
Fredrika.

*
Årsta d. 16 Jan. 1848.

Hur är det med min Cherubim? Ack! Jag tycker att den här gråa blytunga himmeln, som allt sedan Nyåret jemt hänger öfver oss, skall hänga dubbelt så tung öfver Hedemora. Går du ut om dagarna min söta Ulla? Ack! gå litet ut hvar dag, blott för att andas frisk luft; det gör mera godt än man tror. Det hjälper igenom det täppta och qualmiga af lifvet. Kanske, emedlertid, att du nu icke känner mycket af detta. Mätte så vara! Kanske ha Jul-ljus och kärlek gjort atmosfären omkring dig helt ljus och lätt. Så mycket, mycket bättre! Mätte så fort fara.

Här på Årsta ha vi känt det särdeles duftet i Jul. Agathe har varit klen; åren begynna väl att litet tynga mig. Men en herrlig Jul-otta hade jag i vår landskyrka, upp i granskogen, full af ljus och sång. "Välkommen sköna morgonstund!" Den var gudomligt herrlig. Ack! Att andaktens fröjd skall vara så öfvergående! Större och skönare är ingen.

Agathe är bättre nu, och vintern lider. Min Mor är i staden. Carolina Rosen* är ute hos oss. Hon är en människa med hvilken man kan lefva angenämt med både tankar och känslor, en riktig människa. Till hofvet

* Grefvinnan Carolina Beata Rosen f. Lagerstråle, statsfru hos drottning Desideria.

hör hon då icke hvarken i godt eller ondt, så det är ingen idé i att hon skall vara Statsfru.

I Stockholm dö mycket bekanta gamla, unga. Brinkman somnade af på Julafton sittande i sitt soffhörn sedan han lagt in Julklappar åt sina små vänner. Och härom dagen dog ifrån sin make och sitt nyfödda förstfödda barn en ung, vacker, begåfvad och älskad qvinna Ava Wrangel, fru Geijerstam*. Detta var af de sorgliga dödsfallen på jorden.

Din lilla M:lle Falk (hon på ångbåten!) har fått sig en liten vers för sitt album. Den är så här:

*Fritt södern må skryta
af grafvar och tempel,
och skönheters stämpel
på öde ruiner,
af glödande viner
och kalla statyer
oändliga vyer
med mera, med mera.
Den äger dock icke
bland skönheter flera
de bästa på jorden;
dem skänkte oss lyckan
i "blomman af Norden**"
och Nordiska flickan!*

Jag lefver i en verld af böcker som dels komma till mig, dels köpas af mig sjelf. Läser gör jag obetydligt och det huller om buller Atheister och helgon, historia och romaner. Deraf tänker jag bli mäktade vis.

Fahlcrantz ser ogift ut, tycker jag efter sitt giftermål, glimmar och glör och är full af vanligt politiskt otyg, af elakheter, beskedligheter, qvickheter, barnsligheter. Jag undrar hvad du tyckte om mina theser öfver äktenskapet och det ogifta lifvet? Föga förmodar jag. Men de tåla att kompletteras och elucideras. Men i dag ville jag blott säga: Godt nytt år och Guds fred min lilla snälla fru Sola född Cherubim!

Fr.

"Menniskan lefver icke af bröd allena" min lilla Ulla! En liten glädje, en liten upplifning är ofta nödvändigare än dagligt bröd, och såsom glädjebehöfvande äro alla Menniskor lika, och den lycklige och glade är här den rike. Därföre min söta Ulla gör dig inga skrupler öfver att unna dig och mig en liten glädje som jag verkligen tror att du behöfver. Tänk att man också är ibland "sin egen fattig" som Agathe brukar säga, och att man då är skyldig sköta sig sjelf. Eller lät mig sköta dig, och tänk att det finnes ingen som jag helre sköter; och så lägg alla de der skälen ihop med dem som ligga i mit förra bref och så summera, och du skall få se att du måste komma. Grafströms*** resa i nästa vecka till Norrland (Ack! hvad jag mycket tycker om Helene!)

* Malla Silfverstolpes systerdotter, känd från den Geijerska Uppsalatiden för sin vackra röst.

** norna borealis!

*** Skalden A. A. Grafström, prost i Umeå, gift med Helene Franzén. Charlotte, hennes yngsta syster.

Charlotte (den älskvärda flickan!) flyttar då ut till Drottningholm, I går då jag tog afsked af Grafströms och Charlotte (jag var i staden) sade jag ett litet ord om att du möjligen skulle komma. Ett lifligt, gladt: "Nej! Åh!" följde; Charlottes vackra ögon riktigt strålade, och Helene blott sade: "ack! Monne hon kommer innan jag far!" — — —

Vi ha nu här för oss en stor skol-examen och frukost för 70 personer på Hesslingby, sedan en dans här för 100 små bondungar, middag för presterskap och grannar, fester som blott inträffa en gång om året och som göra mig föga hufvudbry. Mot slutet af Månaden reser jag på några dagar till Stockholm. Och det anar mig att jag der då får träffa min ofvanefterifrån komna Cherubim. Detta ville jag nu skriva som ett bihang till mitt bref, och på det du må väl besinna att om du gör dig en glädje så gör du en åt mig. Se så besinna dig nu väl!

Fredrika.

Årsta d. 1 Augusti 1848.

Årsta d. 10 Sept. 1848.

Qvickt folk komma aldrig för sent, komma alltid i tid, det har jag märkt. Och min Cherubim kunde ej heller deri vanslägtas. Min resa har blifvit uppskjuten till d. 28 Sept. Men till Stockholm kan jag icke komma förrän d. 21 eller 22. Jag litar på att då få träffa dig, och gläder mig deråt, icke alls på gudomligt vis, det försäkrar jag dig, utan på det allra menskligaste. Min lilla Ulla, jag hade icke kunnat resa med lätt sinne om jag ej derförinnan fått träffa dig, fått se dig in i själen. Våra Norrlandsminnen ha spelat för mig denna höst så att hjertat dansat i bröstet på mig, och deraf har blifvit något, som jag tror du skall bli glad åt liksom din

Fr.

Glöm ej
att i tid förnya
Kvartals-
prenumerationen.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädpris är kr. 4:50 för $\frac{1}{2}$, 2:50 för $\frac{1}{4}$ och 1:25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantensamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung lärarinna

söker plats som guvernant. Musikalisk. Svar till »Hösten 1912», Töreboda, p. r.

Guvernant söker plats.

Undervisar i språk och nybörjare äfven i musik. Goda betyg och referenser kunna företes. Svar till: »M. B.», Eskilstuna, p. r.

I Kindergarten eller Familj

önskar ung bildad flicka plats. Snarast möjligt. Genomgått Kindergartenem. Svar till »Intresserad», Svenska Dagbladets Göteborgskontor.

Bildad fransyska

önskar under vintern bostad och fritt vivre i familj i Stockholm mot undervisning åt vuxna personer. Upplysningar å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Stockholm.

Husföreståndarinna

skicklig och erfaren i ett hems skötande önskar plats. Fina rek. Tacksam för svar till: »Huslig», Mjölby, p. r.

Ung kassörska

å Advokatkontor önskar extra arbete. Kunnig i maskinskrifning. Svar till »Energi», Allm. Tidn. kont., Stockholm.

19-årig flicka

som genomgått småskoleseminarium önskar plats i familj att läsa med minderåriga barn. Kan äfven undervisa något i musik. Svar under adress S. T., Torsås, p. r.

Ung Kindergartenlärarinna

önskar lämplig sysselsättning. Svar till »E.», Annonseb. Ö. Larmg. 1, Göteborg.

Slöjdlärlarinna.

Praktiserad, bildad och af god familj, som efter att ha genomgått årskurs vid en af vårt lands förnämsta slöjd- och väfnadsskolor, aflagt lärarinneexamen vid Andrea Eneroths lärarinneinstitut, önskar plats i hem eller skola. Vid lön fästes mindre afseende. Svar till »Hemslöjd», Gumaellii Annonssbyrå, Malmö.

Sjuksköterska,

utexaminerad i sinnessjukvård, önskar plats i höst, att sköta nervös person. Tacksam för svar »Sjuksköterska», Annonsskontoret Svea, Norrköping.

Språkkunnig, bildad dam,

kunnig i maskinskrifning, söker plats som privatsekreterare, korrespondent eller någon annan lämplig sysselsättning. Svar till »Hösten 1912», Tidningskontoret Karlavägen 6, Stockholm.

Undervisningsvan, yngre lärarinna

önskar läsa med mindre barn, äfven språk. Gärna några kurser. Vidare upplysningar och rekommendationer erhållas å Fredrika Bremer Förbundets Byrå, Stockholm.

Ung, musikalisk flicka,

som studerar musik vid Konservatoriet i Stockholm, äfven en tid i Dresden, önskar plats nu genast i familj i hufvudstaden som sällskap samt om barn finnas, äfven undervisa i musik. Lön fordras ej, endast tillåtelse att några timmar dagligen få ägna åt egna musik- och sångstudier. Svar till »21 år», Barometerens expedition, Kalmar.

Ung nyutexaminerad sjuksköterska

önskar plats 1 Okt. Helst privat. (Gärna bröstsjuk.) Goda rek. Svar till »Syster Lilly», Emmaboda.

Kvinnlig sjukgymnast

önskar plats, helst i Stockholm, som assistent eller i familj. Svar till »Sjukgymnast», p. r. Ljungbyholm. (Kalmar län.)

En 19 års flicka

som genomgått praktisk skola, önskar plats i bättre familj. Svar märkt »Familjemedlem», Timmer nabben p. r.

Maskinskrifverska

med goda kunskaper i tyska språket söker plats.

Svar till »Ordentlig», Stockholms Dagblads Annonsskontor, Vasagatan 9, Stockholm.

Att sköta hushållet

hos ensam person önskar en därtill kompetent, ordningsvan och hurtig flicka plats nu genast, helst i Stockholm.

Svar till »H. A.», Hedemora p. r.

Ung flicka,

skicklig i engelska och franska, med gedigen allmänbildning, önskar anställning att som sällskap och hjälp medfölja dam eller familj på resor utomlands. Utmärkta referenser och betyg. Svar märkt »Travelling», emotes tacksamt, under adress S. Gumaellii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Bildad, ung Tyska

musikalisk och skicklig i språk söker plats som sällskapsdam eller för barn. Önskar anses som familjemedlem. Referenser erhålles af Fru Larsen. Aabotlevard 32, Köpenhamn. Svar till »Bildad, ung tyska» under adr. S. Gumaellii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Särdeles språkkunnig dam

äfven kunnig i maskinskr., söker plats som utländsk korrespondent ell. privatsekreterare i Sept. Svar »E. W.», Tidningskontoret Storg. 8, Stockholm.

Ung flicka

önskar plats på kontor. Har genomgått 6-klassig Elementarskola, därefter under 1 års tid haft anställning å Järnhandelskontor och genomgått årskurs vid Bröderna Pahlmans Handelsinstitut. Svar till »18 år», p. r. Enköping. Allm. tel. 1 66.

Junges Mädchen,

deutscher, sucht Stellung als Kinderfräulein. Offerten unter »E. B.», p. r. Varberg.

Som barnfröken

eller husmoderns verkliga hjälp och sällskap önskar ung, bättre, barnkär flicka plats i familj, där jungfru finnes. Tacksam för svar till »Små lönepretentioner», p. r., Upsala.

Bildad, anspråkslös flicka

söker plats såsom husmoders hjälp i liten familj eller hos ensam dam. Kunnig i matlagning, bakning och öfriga husliga sysslor.

Tacksamt emotseende svar före oktober till "Familjemedlem", Ängelholm, p. r.

Ett bildadt medelålders fruntimmer

önskar få komma till äldre dam som sällskap och hjälp i huset eller ock att förestå hemmet för äldre herre, där tjänarinna finnes. Sökanden har förut innehaft sådana platser och är nu genom dödsfall ledig. De bästa rekommendationer, skriftliga eller muntliga, kunna erhållas. Svar torde insändas till »E. R.», poste restante, Gnesta.

Husföreståndarinneplats

hos bättre ungherre eller änkeman sökes af bildad flicka fullt kompetent att sköta ett hem. Svar till »28 år», Örebro p. r.

Two unga, bildade flickor,

som genomgått hushållsskola, önska plats (helst i svensk familj i utlandet) för att under husmoders ledning hjälpa till med allt, som till hemmets skötande hör. Om barn finnes, villig undervisa i musik och läxläsning. Svar till »Sept. 1912», Avesta, p. r.

Gymnastikdirektör,

kvinnlig, som genomgått Gymnastiska Central-Institutet, önskar plats vid institut eller hos enskild person i in- eller utlandet. Svar till: »Gymnastikdirektör 1911», Svenska Telegrambyråns Annonssafd. Sthlm.

Lärarinna

med betyg från tvåårig småskoleseminarietkurs önskar plats i familj att undervisa ett eller flera barn. Svar till »Undervisningsvan», Smålands Annonshyrä, Jönköping.

Ung, elementarbildad flicka,

som 1 år haft plats i familj i Tyskland önskar plats att vara behjälplig vid läxläsning eller undervisa mindre barn. Även van vid husliga sysslor. Tacksam för svar till »Familjemedlem», S. Gumælii Annonshyrä, Göteborg.

Flicka af god familj

som genomgått Fackskolans i Upsala husmoderskurs och som har flerårig praktik i hushåll, önskar plats som husmoders hjälp och sällskap. Svar till »23 år», Nya Tidningskontoret, Upsala.

LEDIGA PLATSER.**Ung schweiziska**

som talar franska och tyska, erhåller plats som sällskap för ung flicka. Upplysningar å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Sthlm.

Ordinarie folkskollärare- eller folkskollärläroinnetjänsten

i fasta folkskolan vid Sporek kungöres till ansökan ledig före den 19 instundande oktober under adr. Skolrådet i Döderhult, Oskarshamn. Lön enligt lag, vedbrandsersättning 100 kronor, ersättning för fortsättningskolan 150 kronor, om minst 10 kompetenta elever däruti undervisas. Skolan är belägen i en naturskön trakt vid allmänna landsvägen 3/4 mil från Oskarshamn och tillhör litt. F i normalplanen. Trenne bostadsrum med kök och planteringsland. Läkarebetyg torde medfölja ansökningshandlingarna.

Döderhults församling i Kalmar län den 8 augusti 1912.

J. Arbman.

Ledig småskollärläroinnetjänst.

Vid Hvetlanda köpings enligt skolformen litt. a anordnad småskola finnes en ledig tjänst att söka hos skolrådet av därtill kompetent lärarinna före den 6 nästa oktober.

Lön enligt lag, varjämte kan beräknas inkomst för undervisning i kvinnlig slöjd. Platsen tillträdades den 1 januari 1913.

Hvetlanda den 31 augusti 1912.

Fr. Hagström.

Skolrådets ordförande.

Kvinnligt biträde

erhåller plats å inkassobyrå i stad i Norrland den 1 instundande oktober. Sökanden bör förut innehaft plats hos ombud för köpmannaföreningar och skall vara fullt kompetent att på egen hand föra kassa, hafva vana vid inkasseringsgöromål och meddelande af soliditetsupplysningar, hafva vacker handstil och vara kunnig i maskinskrifning. Den sökande skall besitta ordningssinne, vara arbetsam, rask och energisk.

God aflöning är att beräkna för kompetent sökande. Endast de, som kunna förete de bästa rekommendationer och fylla ofvannämnda villkor, kunna ifrågakomma. Svar med betygsafskrifter, fotografi och lönepretentioner svarast till märke »Stadsfogde», under adress S. Gumælii Annonshyrä, Sthlm., f. v. b.

Barnmorskeplatsen

för Vallby och Bolshögs församling förklarar härmed till ansökan ledig. Lönen utgår med 300 kr. kontant jämte bostad och vedbrandsersättning, samt särskildt för varje förrättning m. m. Sökande till nämnda befatning böra insända betyg till undertecknad inom 14 dagar.

Vallby pr Hammenhög den 1 sept. 1912.

O. Olausson.

Kommunalnämndsordförande.

Korrespondent,

fullständigt hemma i stenografi och maskinskrifning samt behärskande tyska, engelska och helst äfven franska, erhåller anställning å härvarande firma från 1 oktober. Betygsafskrifter, uppgifter om referenser och löneanspråk samt fotografi, som återsändes, adresseras till »Export- och Import-Aktiebolag 1913», under adr. S. Gumælii Annonsh., f. v. b.

Tandtekniker,

Kvinnlig, fullt hemma i kautschukarbeten samt med bästa rekommendationer erhåller genast plats hos Tandläkare Gustafson, Göteborg.

Anspråkslös, verkligt musikalisk dam,

som kan uppgifva goda referenser, får plats som hjälp och sällskap hos äldre tjänsteman. Svar till »Stad i Norrland», Sv. Dagbladets exp., Stockholm.

Ung dam,

fullständigt hemma i tysk korrespondens och med kännedom i varukalkulation, får plats på kontor. Svar till »Affär 1912», Dagens Nyheter, Gust. Ad. torg, Stockholm.

Skrif- o. räknesekert kv. biträde, som emellanåt är villigt tjänstgöra vid telefonväxel, får god och lättkött plats å undertecknads juridiska byrå i Åsele. Ansökan med ref. och löneanspråk, inkl. vivre, insändes genast till M. P. Eriksson, Åsele.

Bildad tyska eller tysktalande flicka,

barnkär, frisk och vänlig, kunnig i enkel sömnad, får plats på landet till början af nov. Äfven barnhusa sökes. Hon skall helst vara äldre, fullkomligt pålitlig, duktig i tvätt, strykning och städning. Svar med referenser, fotografi och löneanspråk sändes till »R. E.», Storvik, p. r.

Föreståndarinneplatsen

vid nyinrättade landthushållsskolan i Tomelilla är till ansökan ledig före d. 25 sept. Lön: 300 kr. för år jämte fri bostad och fri mat under pågående kurser. Sökanden bör innehafva den för sådan plats erforderliga utbildningen. Platsen tillträdades d. 1 nov. innev. år.

Folkhögskolan, Tomelilla, d. 4 sept. 1912.

STYRELSEN.

Bildad barnsköterska,

engelska el. svenska, för två gossar, ålder 5 år och 4 mån. Önskas till välsituerad familj i Finland. Vidare upplysningar genom Fredrika Bremerförb. byrå.

Bättre anspråkslös flicka,

som vill deltaga i alla inom ett hem förekommande sysslor får genast plats i 2 personers hushåll i Södra Dalarna. Svar till "B. T.", Kullsveden.

Bildad, musikalisk flicka,

van vid undervisning, önskas genast att läsa med 8 års gosse. Fru Anna Anderson, Ödeshög.

Rask, vänlig flicka,

ej för ung, med elementarbildning, van vid inom hemmet förekommande lättare göromål, får plats i stationssamhälle i Helsingland. Önskligt någon vana i massage. Svar med betyg, ålder, foto, löneanspråk m. m. till »Massage», Bollnäs p. r.

Såsom hjälp och sällskap

åt ensamt, äldre fruntimmer finnes plats fr. 1 nov. för en villig, ordentlig kvinna, helst musikalisk, som är kunnig i vanl. matlagning, bak samt särskildt i sömnad, på tyst o. stilla men trefl. plats på landet. Eget rum o. vänligt bemötande. Svar m. fotografi till Fröken Nathorst, Åsgat. 36, Falun.

Husföreståndarinna.

Bildad dam sökes att förestå en änklings hushåll. Förutom god allmänbildning och ett behagligt sätt kräves att hon skall besitta de egenskaper som erfordras för att fullborda 3 unga flickors uppfostran till verkligt duktiga husmödrar. Goda villkor mot fullgoda egenskaper. Svar med ref. till »Godt hem» under adr. S. Gumælii Annonshyrä, Stockholm, f. v. b.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } **4½ %**

Sparkasse-
räkning **4 %**

KÖPMANNABANKEN,

**Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.**

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

Pälsateljén

Inneh.: Körnär Albert Stridsberg.
Mästersamuelsgatan 37 1
Hörnet af Malmkillnadsgatan.

Pälsvaror
repareras och moderniseras omsorgsfullt
och billigt.

Stockholms Musikinstitut.

Brahegatan 7 B. Allm. Tel. 11596. Rikstel. Öst. 1185.

Höstterminen börjar den 16 September. Undervisningsämnen:
Piano, sång, violin, harmonilära och musikhistoria. Förste lärare i
sång: Fru *Clary Morales*, i violin: Herr *Julius Ruthström*, i piano:
Undertecknad, Lärare i harmoni: Direktör *Otto Olsson*. Musikhisto-
risk föreläsningar: Herr *Olallo Morales*.

Anmälningar skriftl. fr. d. 1 sept. och muntl. fr. d. 9 sept. hvarje
dag kl. 1—3 samt ½, 6—½, 7 e. m. Under terminen anmälnings- och
mottagningstid dagl. kl. 1—2. Prospekt tillhandahålles. Filialer å
Söder, Kunghsholmen och Lidingön.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.

Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

**Doktorinnan Erikssons
Hvilo hem.**

Postadr.: *Arvika*. — Naturskönt
läge. Billiga lefnadskostnader.

**Sprid
DAGNY!**

Wiréns öfverfeta **LANOLINTVÅL** fina världens favorittvål!

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) *Kgl. Hoflev.*

21 Lilla Vattugatan 2! - - - Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

(LEDIGA PLATSER)

Ledig lärare- eller
lärarinnetjänst
vid fast folkskola.

Då inom ansöknings tiden ingen sökande anmält sig till den ledigförklarade läraretjänsten vid Gammalgårdens fasta folkskola i St. Skedvi skoldistrikt i Kopparbergs län, så kungöres denna tjänst å nyo ledig att sökas inom 60 dagar från första dagen ledigförklarandet å nyo skett i Post- och Inrikes tidningar (den 31 juli 1912).

Lön och undervisningsskyldighet efter lag. Eventuellt kan undervisning förekomma i fortsättningskola och slöjd mot särskild ersättning. Skolan är väl byggd och belägen i fridfull och naturskön trakt i södra Dalarna, nära allmänna landsvägen mellan Falun och Hedemora, en mil från Bispbergs järnvägsstation, en knapp halfmil från St. Skedvi kyrka.

Ansökningshandlingar, ställda till skolrådet i St. Skedvi skoldistrikt, skola vara skolrådsordföranden tillhandakomna före ansöknings tidens utgång.

Kvistä den 30 juli 1912.

Å skolrådets vägnar:

Elias Sandelius.

Ordförande.

Adress *Kvistä*.

Slöjdlärarynne-
befattningen

vid *Sunderby folkhögskola, f. d.*

Bodens folkhögskola, Norrbotten,

sökes hos skolans styrelse senast

den 15 inst. sept. Lön: 700 kr. samt

fri bostad med lyse och vedbrand.

Tillträdes 1 nov. Närmare upp-

lysningar lämnas af skolans före-

ståndare, *Dir. J. Hallbäck, adr.*

Södra Sunderbyn.

Operationsköterska

får plats senast 15 Nov. vid *Jönköpings lasarett*. För dugande sköterska synnerligen förmånliga lönevillkor. Ansökan snarast till öfverläkaren.

Lärarynnebefattningen

vid fasta småskolan i *Svenljunga*, Ålfsborgs län, med lön efter lag och tillträde med nästa läsår, sökes hos skolrådet, adr. *Svenljunga*, före den 1 nästa oktober. Prof fordras, men resekostnaden å 3 kr. järnväg ersättes jämte 6 kr. i trakamente.

GYNNA DAGNYS

ANNONSÖRER!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Likhet inför lagen. Schweiz' nya civillag.

Amerikanska frihetskämpar. Af *Ellen Kleman*.

Några bref från *Fredrika Bremer*. Meddelade af *Lotten Dahlgren*.

Insänd litteratur.

Notiser.

**Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**